

Földrajz

Pótvizsga 9. évfolyam

1. A csillagászati ismerete fejlődése. A világegyetem kialakulása
2. A Nap és a Hold jellemzői (felépítés, mozgások, fogyatkozások)
3. A Föld- és a Jupiter-típusú bolygók összehasonlítása
4. A Föld, mint égitest (alakja, mozgásai és következményei)
5. A térkép fogalma, jelrendszere. Tájékozódás a térképen
6. A Föld belső szerkezete
7. A kőzetlemezek mozgásai és következményei
8. Földrengések és vulkanizmus
9. Hegységképződés, a gyűrődés és a vetődés formái, jellemzői
10. Kőzetek csoportosítása
11. Ércek és energiahordozók képződése
12. Földtörténet eseményei
13. A külső és a belső erők
14. A talaj fogalma, kialakulása, talajtípusok
15. A légkör anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése. Időjárási elemek jellemzése.
16. A csapadékképződés folyamata, az abszolút és relatív páratartalom közötti különbség, ciklon - anticiklon, időjárási frontok
17. A nagy földi légkörzés. A monszun szélrendszer, helyi szelek
18. A szél és a csapadék felszínformálása. A légkör jelentősége, védelme
19. A vízburok tulajdonságai. A tengervíz mozgásai (hullámozgás, tengeráramlás, tengerjárás), a tengerek gazdasági jelentősége
20. A felszín alatti vizek és a karsztosodás
21. A felszíni vizek. A folyók felszínformáló munkája
22. A szárazföldi jég és felszínformáló munkája
23. A szoláris és a földrajzi övezetesség kialakulásának okai, különbségei
24. A forró övezet jellemzői
25. A mérsékelt övezet jellemzői
26. A hideg övezet és a hegyvidékek övezetesség jellemzői

Tankönyv: Földrajz 9. – Kozmikus és természetföldrajzi környezetünk (10-194. oldal)

Topográfiai névanyag

Földrajz - 9. évfolyam 1.

Kötelező topográfiai követelmény

Földrajzi fokhálózat: Baktérítő, Déli-sark, Déli sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, Északi sarkkör, Ráktérítő; kezdő hosszúsági (greenwichi) kör;

Óceánok: Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger;

Földrészek: Afrika, Amerika, Antarktika, Ausztrália, Ázsia, Európa

Nagyszerkezeti egységek: Afrikai-lemez, Antarktisi-lemez, Ausztrál-Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez, Nasca-lemez; Japán-árok, Mariana-árok;

Ősföldek: Balti-pajzs, Kanadai-pajzs, Szibériai (Angarai)- ősmasszívum, Dél-kínai-hegyvidék, Dekkán, Ausztrál-ősföld, Antarktisi-ősföld, Afrikai-ősföld, Gayanai-ősföld, Brazil-ősföld,

Kaledóniai hegységrendszer: Skandináv-hegység, Skót-felvidék, Grönland, Appalache

Variszkuszi hegységrendszer: Pennine, Francia-, Német-, Lengyel-középhegység, Érc-hegység, Szudéták, Urál, Rodope, Appalache, Nagy-Vízválasztó- hegység

Pacifikus hegységrendszer: Kordillerák, Sziklás-hegység, Andok, Kelet-Ázsia hegyvidéke, Fuji

Eurázsiai hegységrendszer: Atlasz, Pireneusok, Alpok, Appenninek, Kárpátok, Dinári-hegység, Balkán-hegység, Kaukázus, Himalája

Afrika domborzata, vizei:

Tájak: Afrikai-árokrendszer, Afrikai-ősföld, Atlasz, Dél-afrikai-magasföld, Kanári-szigetek, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró-csoport, Kongó-medence, Líbiai-sivatag, Madagaszkár, Namib-sivatag, Szahara, Szudán, Teleki-vulkán, Száhel-öv,

Vízrajz: Atlanti-óceán, Csád-tó, Földközi-tenger, Gibraltári-szoros, Guineai-öböl, Indiai-óceán, Kongó, Niger, Nílus, Szezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger, asszuáni Nagy-Gát,

Észak-Amerika domborzata és vízrajza:

1. Észak-Amerika tájai: Alaszka, Antillák, Appalache, Bahama-szigetek, Floridai-félsziget, Grönland, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kanadai-ősföld, Kordillerák, Labrador-félsziget, Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

1. Észak-Amerika vízrajza: Bering-tenger, Hudson-öböl, Karib- (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Kaliforniai-öböl, Colorado, Mississippi, Missouri, Ohio, Tennessee, Szent Lőrinc-folyó, Nagytavak: Ontario-, Erie-, Huron-, Michigan- és Felső-tó, Niagara-vízesés

Dél-Amerika domborzata és vízrajza:

2. Dél-Amerika tájai: Amazonas-medence, Andok, Atacama-sivatag, Brazil-felföld, Guyanai-hegyvidék, Paraná-alföld,

Közép- és Dél-Amerika: Amazonas, Karib-(Antilla)-tenger, La Plata, Mexikói-öböl, Orinoco, Panama-csatorna, Paraná, Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Magellán-szoros

Dolgozat száma	Földrajz - 9. évfolyam 2. Kötelező topográfiai követelmény
1.	<p>Európán kívüli kontinensek vízrajza</p> <p>Tengerek: Norvég-tenger, Északi-tenger, Watt-tenger, Jeges-tenger, Balti-tenger, Botteni-öböl, Finn-öböl, Földközi-tenger, Adriai-tenger, Égei-tenger, Fekete-tenger, Kaszpi-tenger, Arab (Perzsa)-öböl, Arab-tenger, Japán-tenger, Bengáli-öböl, Guineai-öböl, Holt-tenger, Vörös-tenger, Kaliforniai-öböl, Mexikói-öböl, Hudson-öböl, Karib-tenger,</p> <p>Tavak: Csád-tó, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Ladoga-tó, Genfi-tó, Boden-tó, Gyilkos-tó, Szent Anna-tó, Aral-tó, Bajkál-tó, Ontarió-tó, Erie-tó, Huron-tó, Michigan-tó, Felső-tó, IJssel-tó,</p> <p>Folyók: Kongó, Niger, Nílus, Amazonas, Colorado, Mississippi, Paraná, Szent Lőrinc-folyó, Murray, Tigris, Eufrátesz, Indus, Gangesz, Mekong, Sárga-folyó, Jangce, Jenyiszej, Ob, Léna, Dnyeper, Don, Duna, Ebro, Elba, Pó, Rajna, Rhone, Szajna, Temze, Urál-folyó, Volga, Odera, Olt, Vág, Visztula</p>
2.	<p>Ázsia domborzata:</p> <p><u>Ázsia részei:</u> Dél-Ázsia, Délkelet-Ázsia, Délnyugat-Ázsia, Észak-Ázsia, Kelet-Ázsia, Belső-Ázsia</p> <p><u>Ázsia tájai:</u> Arab-félsziget, Arab-ősföld, Bali, Csomolungma, Dekkán-fennsík (Dekkán-ősföld), Dél-kínai-hegyvidék (Kínai-ősföld), Fuji, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Hindusztáni-alföld, Hindusztáni-félsziget, Indokínai-félsziget, Iráni-felföld, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Mezopotámia, Nyugat-szibériai-alföld, Pamír, Szibéria, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni alföld,</p> <p>Ázsia vízrajza: Indiai-óceán, Csendes-óceán, Jeges-tenger, Bering-tenger, Arab-tenger, Japán-tenger, Perzsa-(Arab)-öböl, Holt-tenger, Földközi-tenger, Kaszpi-tenger (tó), Aral-tó, Bajkál-tó, Ob, Jenyiszej, Léna, Jangce, Sárga-folyó, Mekong, Brahmaputra, Gangesz, Indus, Tigris, Eufrátesz</p>
3	<p>Európa domborzata:</p> <p><u>1. Szigetek, félszigetek:</u> Skandináv-félsziget, Izland, Brit-szigetek, Ír-sziget, Normandia, Bretagne, Pireneusi-félsziget, Appennini-félsziget, Balkán-félsziget, Baleár-szigetek, Mallorca, Korzika, Szardínia, Szicília, Málta, Kréta, Ciprus,</p> <p><u>2. Domborzat:</u> Balti-ősföld, Skandináv-hg., Finn-tóvidék, Skót-felföld, Pennine, Francia-középhegység, Német-középhegység, Lengyel-középhegység, Szudéták, Cseh-erdő, Érchegység, Rodope, Urál, Pireneusok, Alpok, Mont Blanc, Appenninek, Kárpátok, Dinári-hegység, Balkán-hegység, Kaukázus, Vezúv, Etna, Stromboli, Londoni-medence, Párizsi-medence, Holland-mélyföld, Germán-alföld, Lengyel-alföld, Pó-síkság, Román-alföld,</p>

	Párizsi-medence, Kelet-Európai-síkság, Alföld
4	<p><i>Európa vízrajza:</i></p> <p><u>1. Tengerszorosok, tengeröblök, tengerek:</u> Jeges-tenger, Fehér-tenger, Norvég-tenger, Atlanti-óceán, Északi-tenger, Balti-tenger, Botteni-öböl, Finn-öböl, Földközi-tenger, Gibraltári-szoros, Adriai-tenger, Égei-tenger, Márvány-tenger, Dardanellák, Boszporusz, Fekete-tenger, Azovi-tenger, Kaszpi-tenger, Watt-tenger,</p> <p><u>2. Folyókák, tavak, csatornák:</u> IJssel-tó, La Manche, Visztula, Odera, Elba, Rajna, Temze, Szajna, Ebro, Rhône, Duna, Pó, Rajna-Majna-Duna vízi út, Dnyeper, Don, Volga, Urál, Ladoga-tó,</p>

Földrajz

Osztályozó vizsga 10. évfolyam

1. A gazdasági élet szerkezete, mutatói
2. A gazdasági rendszerek
3. A világgazdaság története. A világgazdaság globalizációja
4. A transznacionális vállalatok
5. A nemzetgazdaságok szerepe régen és ma. Regionális gazdasági integrációk
6. Nemzetközi szervezetek
7. Pénz. A nemzetközi tőkeáramlás
8. Az adósságválság
9. A világgazdaság pólusai – A fejlődő és a fejlett országok
10. Az Amerikai Egyesült Államok gazdasága és helye a világgazdaságban
11. Latin-Amerika gazdasági jellemzői
12. Japán és Kelet-, Délkelet-Ázsia újonnan iparosodott gazdaságai
13. Kína és India
14. A kőolajra épülő országok gazdasági jellemzői
15. Afrika a világgazdaság peremén – A legfejlettebb afrikai országok gazdasága
16. Az Európai Unió kialakulása, intézményrendszere, regionális politikája és különbségei
17. Az Egyesült Királyság gazdasága
18. Franciaország gazdasága
19. Benelux-államok gazdasága
20. Németország gazdasága
21. Az alpesi országok (Ausztria, Svájc) gazdasága
22. Fejlett országok a magterületen kívül
23. Dél-Európa gazdasága
24. Kelet-Közép-Európa országainak gazdasága
25. Délkelet-Európa országainak gazdasága
26. Kelet-Európa országainak gazdasága (Oroszország, Ukrajna)
27. Magyarország természeti és társadalmi erőforrásai
28. A rendszerváltás társadalmi-gazdasági következményei hazánkban
29. Magyarország kereskedelme és idegenforgalma
30. Dunántúli régiók
31. Közép- és Észak-Magyarország régiói

32. Régiók az Alföldön

33. Népesedésváltozások-népeségfogyás, éhezésváltozások.

34. A geoszférák környezeti állapota, nemzetközi egyezmények

Tankönyv: Földrajz 10. - Társadalomföldrajz, globális problémák (10-256 oldal)

Topográfiai névanyag

Topográfiai névanyag

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika, Latin-Amerika;

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache, Atacama-sivatag, Bahama-szigetek, Brazil-felföld, Floridai-félsziget, Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kanadai-öföld, Kordillerák, Labrador-félsziget, Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mt. Pelée, Mount St. Helens, Paraná-alföld, Popocatépetl, Préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy;

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, La Plata, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak (Erie-, Felső-, Huron-, Michigan-, Ontario-tó), Niagará-vízesés, Panama-csatorna, Paraná, Szt. Lőrinc-folyó;

Országok: Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Bolívia, Chile, Brazília, Dominika, Kanada, Kuba, Mexikó, Nicaragua, Panama, Venezuela;

Városok: Atlanta, Brazíliaváros, Buenos Aires, Caracas, Chicago, Dallas, Havanna, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Seattle, Washington

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Afrikai-ösföld, Atlasz, Dél-afrikai-magasföld, Kanári-szigetek, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró-csoport, Kongó-medence, Líbiai-sivatag, Madagaszkár, Namib-sivatag, Szahara, Szudán, Teleki-vulkán; Száhel-öv;

Vízrajz: Csád-tó, Gibraltári-szoros, Guineai-öböl, Kongó, Niger, Nílus, Szezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger; asszuáni Nagy-gát;

Országok: Algéria, Csád, Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Guinea, Kenya, Libéria, Líbia, Marokkó, Nigéria, Seychelle-szigetek, Tunézia;

Városok: Abuja, Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó, Pretoria.

Ázsia

A földrész részei: Dél-Ázsia, Délkelet-Ázsia, Délnyugat-Ázsia, Észak-Ázsia, Kelet-Ázsia, Közép (Belső)-Ázsia;

Tájak: Angara-ösföld, Arab-félsziget, Arab-ösföld, Bali, Csomolungma, Dekkán-fennsík (Dekkán-ösföld), Dél-kínai-hegyvidék (Kínai-ösföld), Fuji, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Hindusztáni-alföld, Hindusztáni-félsziget, Indokínai-félsziget, Indonéz-szigetvilág, Iráni-felföld, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Kuznyecki-medence, Mezopotámia, Nyugat-szibériai-alföld, Pamír, Szibéria, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld;

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Bering-szoros, Boszporusz, Brahmaputra, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Léna, Mekong, Ob, Perzsa (Arab)-öböl, Sárga-folyó, Tigris;

Országok: Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország;

Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Bombay, Calcutta, Haifa, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Kanton, Kobe, Kyoto, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi.

Európa

Országok: Albánia, Ausztria, Belgium, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Fehéroroszország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Koszovó, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Macedónia, Málta, Moldova, Monaco, Montenegró, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna, Vatikán;

Történelmi tájnevek: Burgenland (Őrvidék), Délvidék, Erdély, Felvidék; Kárpátalja; Vajdaság;

Városok: Amszterdam, Antwerpen, Athén, Barcelona, Belgrád, Beregszász, Berlin, Bern, Bécs, Bilbao, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Chişinău, Csernobil, Dnyepropetrovszk, Donyeck, Dublin, Dubrovnik, Europoort, Fiume (Rijeka), Genova, Gibraltár, Glasgow, Göteborg, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Lyon, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Minszk, Moszkva, Munkács, Murmanszk, Nápoly, Nyizsnyij Novgorod, Odessza, Oslo, Párizs, Podgorica, Pozsony, Prága, Pristina, Reykjavík, Riga, Róma, Rotterdam, Sevilla, Skopje, Split, Stockholm, Strasbourg, Szabadka, Szarajevó, Szentpétervár, Szófia, Tallin, Theszaloníki, Tirana, Torino, Újvidék, Ungvár, Varsó, Várna, Velence, Vilnius, Volgograd, Zágráb

Iparvidékek: Dél- és délkelet-angliai iparvidék, Donyec-medence, Északkelet-angliai iparvidék, Északnyugat-oroszországi (Szentpétervár környéki) iparvidék, Flandriai-iparvidék, Karaganda, Közép-angliai iparvidék, Kuznyeck-medence, Lotaringia, Moszkva környéki (központi) iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Skót-iparvidék, Uráli iparvidék, Volgai iparvidék, „kék banán”

Magyarország

Városok: Ajka, Algyő, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Cegléd, Debrecen, Dorog, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hatvan, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika (Berente), Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Komló, Lábatlan, Makó, Miskolc, Mohács, Mosonmagyaróvár, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pápa, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron,

Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros;

Nemzeti parkok, világörökségek: Aggteleki Nemzeti Park, Balaton-felvidéki Nemzeti Park, Bükk Nemzeti Park, Duna–Dráva Nemzeti Park, Duna–Ipoly Nemzeti Park, Fertő–Hanság Nemzeti Park, Hortobágyi Nemzeti Park, Kiskunsági Nemzeti Park, Körös–Maros Nemzeti Park, Órségi Nemzeti Park; Aggteleki- és Szlovák-karsztvidék, Budapest Andrassy út a Millenniumi földalattal, Budapest Várnegyed és a pesti Dunapart, Fertő tó, Hollókő, Hortobágy, Pannonhalmi apátság, Pécsi ókeresztény sírkamrák, Tokaj-Hegyalja borvidéke;

Megyék: Baranya megye, Bács-Kiskun megye, Békés megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Csongrád, Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye, Hajdú-Bihar megye, Heves megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Komárom-Esztergom megye, Nógrád megye, Pest megye, Somogy megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Tolna megye, Vas megye, Veszprém megye, Zala megye;

Régiók: Dél-Alföld régió, Dél-Dunántúl régió, Észak-Alföld régió, Észak-Magyarország régió, Közép-Dunántúl régió, Közép-Magyarország régió, Nyugat-Dunántúl régió; Budapesti agglomeráció.